

V morskih globočinah.

Spisal Lad. Ogorek.

Lod 100 delov zemeljskega površja jih je 73 pokritih z vodo. Površje, ki ga pokriva morje, je torej mnogo večje od površja kopne zemlje. Morje je povprečno do 3000 m globoko. Do novejšega časa nismo mnogo vedeli o morskih globočinah. Še pred 85 leti je trdil prirodoslovec Peron, da je morsko dno pokrito z ledom. Prirodoslovec Forbes je trdil še pred 60 leti, da ni v morskih globočinah nobene rastline in nobene živali

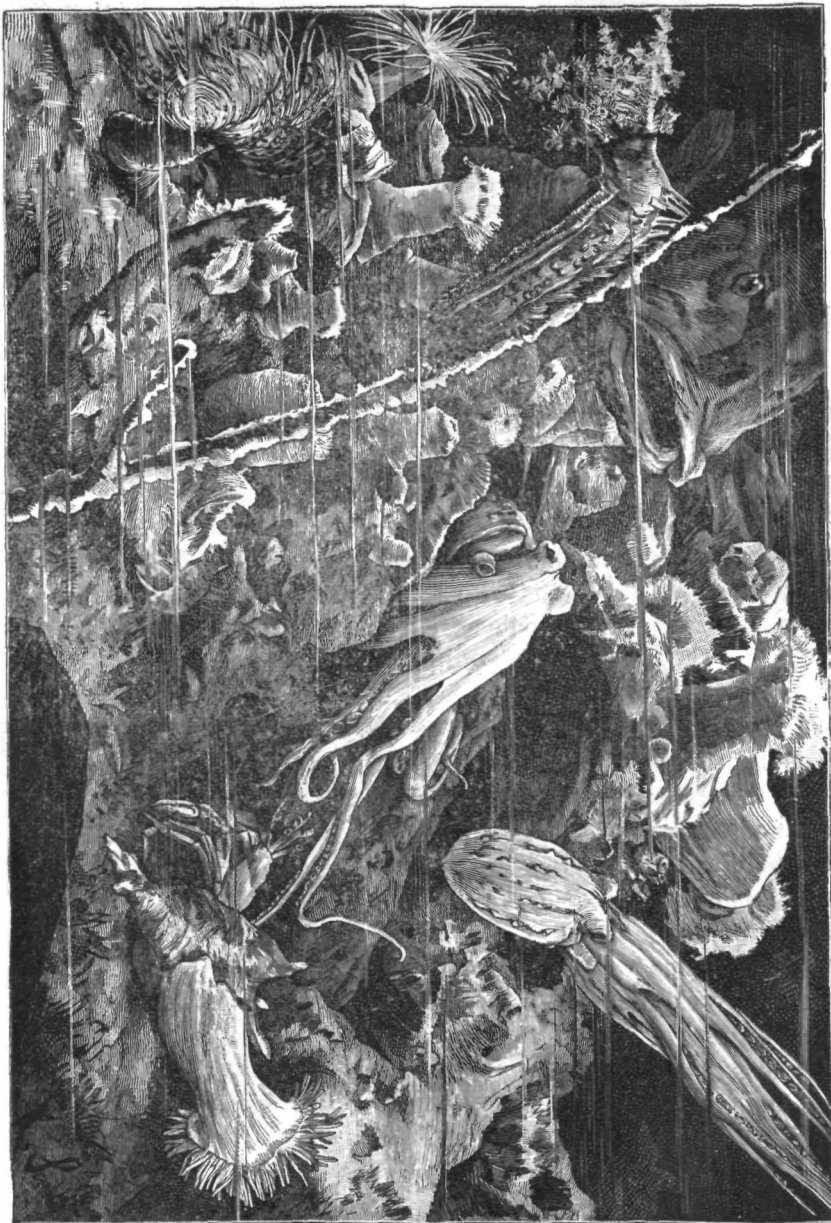
več. Ta mož je nemara pozabil, da je že leta 1818. Anglež Rohs dobil v silni morski globočini vse polno morskih zvezd. Znanstveniki so zlasti od leta 1860. vedno vztrajneje raziskavali morske globočine, in danes vemo, da je tamkaj v tistih temnih, neizmerno globokih prostorih vse polno živalskega življenja.

Raziskavanje morskega dna je bilo zlasti potrebno, ko so začeli polagati v morje kabele. Kabel imenujemo vrvi, ki se ovijajo ob brzozavnih žicah, ki vežejo eno morsko obrežje z drugim. Danes veže n. pr. Evropo z Ameriko 12 takih kablov, in 27 kabelskih ladij nima drugega posla, nego da nadzoruje in popravlja to

Morski konjiček.

podmorsko zvezo med dvema kontinentoma (zemljinama). — Mnogo zaslug za poznavanje pomorskega življenja si je pridobila tudi takozvana challengerska ekspedicija, ki je 3 1/2 leta merila in preiskovala Atlantski in Indijski

ocean ter Tiho morje. Mnogo poznejših poizkusov je dognalo, da je morje ponekod od 8340 do 8513 *m* globoko.

In kaj vemo sedaj? Do 80 *m* globočine je še rastlinsko življenje bujno razvito. Od 358 *m* nižje preneha rastlinsko življenje, ker prihaja tjakaj le še malo svetlobe. Pri 600 *m* globočine vlada popolna tema.

Živali, ki žive v teh silnih globočinah in ki jih kažeta naši dve podobi, so kaj čudne. Nekatere teh živali se svetijo same ob sebi (fosforiscirajo). Vse te razne živali: ribe, raki, pajki, zvezde, se ločijo od nam znanih živali po obliki trupla, glave, nog, plavut, oči, gobcev i. t. d. Vsi ti njihovi deli so ustvarjeni tako, da ti čudni pomorski prebivalci lahko žive tudi globoko pod morsko gladino.

In s čim se hranijo?

Iz gorenjih morskih plasti padajo na dno razni rastlinski delci, ki jim služijo v hrano, a nekatere izmed teh živali se pa hranijo tudi s tem, da požirajo druga drugo, zakaj med njimi je mnogo hudih ujed. Mnogo teh živali se odlikuje tudi po lepoti in pestrosti, s katero so odeta njih čudna telesa. In zato nima samo zemlja in morska gladina svoje lepote: Stvarnik jo je bogato razlil tudi po globokem, tajnostnem morskem dnu!

Medveduhar.

Srbohrvaška pravljica. Priobčil *Solovej*.

Bil je Medveduhar, pol človeka, pol medveda. Ko malo odraste, začne siliti iz pečine po svetu. Oče medved ga začne od tega odvrčati, češ, da je še mlad in slaboten, a na svetu da so hudobna bitja, ki se jim pravi ljudje in ki ga ubijejo. In tako se otrok malo pomiri in ostane v pečini. Črez nekaj časa zopet začne siliti po svetu. Ko ga medved drugače ni mogel odvrniti, ga odvede pred pečino pod bukev, pa mu reče:

„Če izruješ to-le bukev iz zemlje, te pustim, da odideš po svetu; če je ne moreš, moraš še čepeti pri meni.“

Otrok popade bukev, pa vleci sem, vleci tja, toda izpuliti je ne more. Nato se zopet vrne z očetom v pečino. Ko začne otrok črez nekaj časa zopet siliti po svetu, ga odvede medved pred pečino in mu reče, naj poizkusi, če bo sedaj mogel bukev izruvat iz zemlje. Otrok popade bukev in jo izpuli. Medved mu nato pravi, naj ji oklesti veje, jo dene črez ramo za kij in gre po svetu.

Otrok sluša očeta. In tako hodeč po svetu, pride na polje, kjer se je zbralo nekaj sto oračev in oralo graščaku zemljo. Prišedši k oračem, jih vpraša, če mu morejo dati kaj jesti. Oni mu odgovore, naj le malo počaka, kmalu prineso njim južino, in kjer bodo jedli toliki, bo jedel tudi on. Dokler so še to govorili, se že pomole izza gozda vozovi in konji in mezi in osli s kosilom. Ko je bilo kosilo tam, reče Medveduhar, da vse to on sam poje. Orači se začudijo in mu rečejo, kako neki poje on sam toliko jedi, ki je pripravljena za toliko sto ljudi! On reče zopet, da bo in stavi